

## KRONIKA

### GYVENIMAS, PASKIRTAS KULTŪRAI ir KNYGAI

(Antano Ulpio 70-mečiui)

Antanas Ulpis, gimęs 1904 m. vasario 27 d. Rygoje daugiavaikėje proletaro šeimoje, anksti susiduria su rūšia gyvenimo tikrove. Trylikos metų paaugliui jau tenka užsidirbti sau duoną, derinti sunkų darbą su mokslu, prie kurio jis veržiasi visą savo gyvenimą. Jo interesai kultūros švietimo darbui, knygai susiformuoja neatsitiktinai.

Rygos darbininkai lietuviai sudarė tada vieną iš pažangiausių Lietuvos proletariato būrių. Čia 1910—1915 m. veikė lietuvių darbininkų draugija „Giedra“, kuri turėjo virš 160 narių ir rūpinosi darbininkų kultūriniais reikalais: rengė vaidinimus, organizavo paskaitas, turėjo chorą ir knygyną, šelpė „pravdistinės“ krypties laikraštį „Vilnis“. Be abejo, toji „Giedros“ atmosfera paveikė A. Ulpi, apsprendė visam gyvenimui jo kultūrinius interesus ir politines simpatijas.

1917 m. Ulpių šeima grįžta į Lietuvą ir pradžioje apsigyvena Žemelyje. Čia Antanas priimamas į tarnybą laikanešiu. Stropiai eidamas savo pareigas, visą laisvalaikį jis skiria aktyviai visuomeninei veiklai — jis vietinio dramos teatro dalyvis, Latvių draugijos bibliotekos tvarkytojas. Neslepiantis savo kritinių pažiūrų į buržuazinę visuomenę jaunuolis apšaukiamas nepatikimu valdžiai ir atleidžiamas iš pašto. 1918—1923 m. jis keletą kartų keičia savo darbą — dirba samdomu pusberniu, raštininku, kaimo daraktoriumi. 1924 m. jis jau dirba Šiauliuose, ilgam surišdamas savo gyvenimą su „Kultū-

ros“ bendrove, pažangia kooperatine knygų leidimo ir kultūros darbo organizacija, kurios tikslas buvo leisti populiarią mokslinę literatūrą ir periodinę spaudą, kurti kultūros švietimo įstaigas bei draugijas, knygynus ir skaityklas, liaudies namus. Pradžioje A. Ulpis dirba jos buhalteriu, o nuo 1926 m. iki 1939 m.— reikalų vedėju. Į šią draugiją jis pateko sunkiu jos gyvavimo metu. Po 1926 m. fašistinio perversmo tautininkų vyriausybė pradeda varžyti šios pažangios draugijos veiklą: nutraukiami kreditai, užantspauduojami bendrovės knygų sandėliai. Jau nebe pirmą kartą susidūręs su politinės reakcijos smurtu, A. Ulpis nepabūgsta. Apie tai liudija jo karšta ir įvairiapusiška visuomeninė veikla. Jis dalyvauja Lietuvos Raudonosios pagalbos „MOPR'o“ organizacijos veikloje, platina darbininkų tarpe marksistinę literatūrą, veikia kaip darbininkų jaunimo sporto klubo valdybos pirmininkas, teatrinių bendrovių „Liaudies namai“ ir „Pastogė“ reikalų vedėjas, Šiaulių liaudies teatro organizatorius. 1939—1940 m. jis vadovauja Šiaulių dramos teatro statybai. Galima tik stebėtis, kaip vienas žmogus galėjo vienu metu imtis tiek daug įvairių darbų ir sėkmingai juos vykdyti.

Tarybų valdžios atkūrimą Lietuvoje Antanas Ulpis sutinka entuziastingai. 1940 m. jis įstoja į Komunistų Partijos eiles. Tarybinė vyriausybė iškviečia jį į Kauną ir paveda organizuoti Lietuvos kino studiją, tačiau jis nenori atsisakyti savo pamėgtojo Šiaulių

miesto, grįžta į jį ir kurį laiką eina naujojo teatro direktoriaus pareigas. 1940 m. pabaigoje jis darbo žmonių išrenkamas Šiaulių Vykdomojo Komiteto pirmininku ir siunčiamas delegatu į Lietuvos Komunistų Partijos V-jį suvažiavimą. Vokietijos fašistinei kariuomenei išiveržus į Šiaulius, jis evakuojasi į Tarybų Sąjungos gilumą. 1942 m. sausio mėnesį išjungia į 16-osios Lietuviškosios Divizijos eiles ir praeina visą divizijos kovų kelią nuo Oriolo ligi Kuršo, atlikdamas jos politinio skyriaus kultūros švietimo vyr. instruktoriaus pareigas. Jis dirba karių klube, tvarko divizijos biblioteką, platina karių tarpe knygas ir spaudą, sunkiomis fronto sąlygomis stengiasi kelti karių kultūrinį lygį. Svarbus jo darbas aukštai įvertinamas. Jis apdovanojamas „Raudonosios Žvaigždės“ ordinu (1944 m.) ir keliais medaliais.

Karo pradžioje buvęs eiliniu kareiviu, 1946 m. pradžioje A. Ulpis išeina į atsargą, turėdamas kapitono laipsnį. Netrukus jis paskiriamas Lietuvos TSR knygų rūmų direktoriumi. Kaip žinia, Knygų rūmai, kaip respublikos valstybinės bibliografijos centras, buvo įkurti LTSR. Liaudies Komisarų Tarybos nutarimu dar 1945 m. kovo 29 dieną, tačiau jų organizacinis periodas užsitęsė ištisus metus. A. Ulpis kaip retas kitas tinka šioms pareigoms. Geras ir energingas organizatorius, didelis knygos mėgėjas ir žinovas, jis per trumpą laiką pastato Knygų rūmų darbą į tinkamas vėžes, suburia aplink save mažą, bet, kaip ir jis, knygai atsidavusį kolektyvą. Praėjus vos trejiems metams, 9-ajame Visasąjunginiame Knygų rūmų direktorių suvažiavime Lietuvos TSR knygų rūmai buvo pripažinti kaip vieni iš geriausiai organizuotų, nepaisant to, kad daugumos broliškujų respublikų knygų rūmai savo veiklą pradėjo dar 20–30-aisiais metais ir turėjo jau nemažą bibliogra-

finio darbo patyrimą. O Lietuvos TSR knygų rūmų darbą reikėjo pradėti nuo pačių pagrindų su nedideliu darbuotojų kolektyvu, kuris dar neturėjo nei pakankamo patyrimo, nei teorinių žinių. Pats direktorius, rodydamas pavyzdį, klausosi Leningrado M. K. Krupskajos bibliotekininkystės institute bibliografijos kurso paskaitų, susipažįsta su kitų respublikų Knygų rūmų patyrimu. Šiame pirmame Knygų rūmų vystymosi etape A. Ulpis ir jo bendradarbiai ypatingą dėmesį skiria metodinių ir instruktiviųjų leidinių paruošimui. 1955 m. pasirodo „Bendrinės spaudinių aprašo taisyklės“, „Žodžių trumpinimo spaudinių apraše taisyklės ir santrumpų sąrašas“ ir eilė kitų. Šis darbas tęsiamas ir toliau — šiuo metu ruošiamas „Bibliotekinių ir bibliografinių terminų žodynas“. Tačiau pagrindinis Knygų rūmų vaidmuo skiriamas jų informacinei funkcijai. Nuo 1947 m. leidžiami Lietuvos TSR valstybinės bibliografijos organai — „Knygų metraštis“ bei „Žurnalų ir laikraščių straipsnių metraštis“. Dabar jie apjungti į vieną „Lietuvos TSR spaudos metraštį“, kuris pasirodo reguliariai, kas mėnesį. Be to, greitinant informacijos teikimo procesą, nuo 1947 m. šalia metraščių kas savaitę leidžiami Lietuvoje paskelbtų spaudinių biuletiniai „Ekspressinformacija“. Per 30 veikimo metų savo leidiniuose Knygų rūmai užregistravo apie vieną milijoną įvairios medžiagos vienetų.

Išsprendęs einamosios bibliografinės informacijos uždavinius, A. Ulpis imasi tarybinės spaudos suvestinės retrospektyvinės bibliografijos sudarymo, ir 1962—1964 m. pasirodo dvi pirmojo šios bibliografijos tomo knygos „1940—1955 m. Lietuvos TSR spauda“. A. Ulpis susirūpina taip pat ir statistine knygų leidimo respublikoje apskaita. Nuo 1957 m. reguliariai skelbiama „Lietuvos TSR spaudos statistika“.

Be einamosios bibliografijos metraščių, svarbią pagalbą bibliotekoms Knygų rūmai suteikia aprūpinant jas centralizuoto katalogavimo kortelėmis. Tai palengvina bibliotekų darbą kataloguojant fondus, kelia jų katalogų ir kartotekų kultūrą, padeda propaguoti naują literatūrą. Nuo 1967 m. leidžiamos spalvotos spaustinės kortelės vaikų bibliotekoms.

Tokių platų ir įvairių bibliografinį darbą vykdo A. Ulpio vadovaujamas Knygų rūmų kolektyvas.

Ne mažiau svarbus darbas, kurį Antano Ulpio iniciatyva atliko LTSR knygų rūmai — tai nacionalinės reikšmės (apie 3 mln. vienetų) knygų fondo sudarymas, kuris buvo sukauptas iš įvairiausių šaltinių: iš privalomojo egzemplioriaus, mainų ir pirkimo keliu. 1946—1950 m. Knygų rūmų darbuotojai apkeliauja beveik visą Lietuvą, aplankydami buvusius dvarus, vienuolynus, bažnyčias, rinkdami po karo likusias be priežiūros knygas, išstisias jų kolekcijas. Tokiu būdu surasta ir išsaugota ateinančioms kartoms nemaža unikalių lietuviškų leidinių. Knygų rūmai ypač didžiuojasi vieninteliu respublikoje pilnu tarybinės lietuvių spaudos rinkiniu (1940—1975 m.) ir literatūros apie Lietuvą kolekcija (300 tūkstančių vienetų). Didelės mokslinės vertės turi ir knygotybinės bei bibliografinės literatūros kolekcija.

Jeigu šie Knygų rūmuose sukrauti literatūros lobiai padaro juos nacionalinės reikšmės knygų saugyklą, tai jų didžiulis informacinis aparatas — 34 katalogai ir kartotekos su 3 mln. kortelių — padaro Knygų rūmus vienu iš svarbiausių informacijos centrų.

Vienas iš didžiausių Antano Ulpio užsiejimų buvo Lietuvos TSR ikitarybinio laikotarpio spaudos bibliografijos sudarymo planas. Ši bibliografija turėjo apimti ne tik knygas lietuvių kalba, pradedant lietuvių spaudos pir-

magimiu M. Mažvydo „Katekizmo prastais žodžiais“ (1547), bet taip pat periodinius leidinius ir juose paskelbtų straipsnių analizinę bibliografiją, ir liuaniką, ir Lietuvos TSR teritorijoje išėjusias knygas ne lietuvių kalba, ir tarybinę, ir komunistinę pagrindinę 1918—1940 m. spaudą bei rankraščius. Numatoma, kad ši milžiniška leidinių sudarys 55 tomas. Pirmas šios bibliografijos tomas „Knygos lietuvių kalba. T. 1. 1547—1861“ pasirodė 1969 m. Pagal savo sudarymo metodiką, bibliografinį pilnumą ir aprašo tikslumą, o taip pat pagal mokslinę reikšmę šį leidinį galima be jokio perdėjimo pavadinti vienu iš geriausių šio pobūdžio darbų, išėjusių per paskutinįjį dešimtmetį. Nieko nuostabaus, kad už šį bibliografinį darbą jo sudarytojams, jų tarpe ir jo atsakingajam redaktoriui A. Ulpiui, 1971 m. buvo paskirta Lietuvos TSR respublikinė premija. Šiuo metu vyksta kruopštus ir sudėtingas darbas, ruošiant 2-ąjį (1862—1904) ir 3-įjį (1905—1917) šios bibliografijos tomus. Paruošta spaudai Lietuvos komunistinės pagrindinės ir tarybinės spaudos 1917—1940 m. bibliografija, ruošiamą tarybinės liuanikos 1917—1940 m. bibliografija ir kartu su Partijos istorijos institutu „Komunistinės pagrindinės ir tarybinės spaudos 1917—1940 m. bibliografija“.

Kai kurie šių darbų yra kapitalinio pobūdžio, pvz., kartu su Partijos istorijos institutu sudaryta „V. Lenino raštų lietuvių kalba 1914—1969 m. bibliografija“. (V., 1970. 336 p.).

Ruošiant šiuos darbus, A. Ulpis neapsiriboja vien administracine šio darbo puse arba bendru redagavimu, o pats asmeniškai dalyvauja jų „gamybos“ procese. Visa tai reikalauja nepaprasto darbštumo, daug jėgų, energijos ir laiko. Tačiau jis nepatenkintas savimi, jis daro sau priekaištus, kad iki šiol dar neradęs laiko ir jėgų už-

baigti lietuviškųjų pseudonimų ir kriptonimų žodnio, kuriam jis surinko nepaprastai daug medžiagos ir kurio taip nekantriai laukia respublikos bibliografai ir bibliofilai. Jis sielojasi, kad retrospektyvinės bibliografijos darbai nevyksta pakankamai sparčiai.

Nežiūrint šio didžiulio darbo krūvio, A. Ulpis aktyviai dalyvauja visuomeninėje veikloje. Jis nepraleidžia progos pasisakyti diskusijose arba spaudos puslapiuose kokių nors aktualiu bibliografijos vystymo klausimu. Jo paskelbtų knygų ir straipsnių sąrašą sudaro 75, o jo redaguotų leidinių sąrašą — net 380 pozicijų. Kai kurie jo pasiūlymai, kaip, pvz., Valstybinės bibliografijos organų praplėtimas nauju metraščiu „Respublika TSRS ir socialistinių užsienio šalių spaudoje“, buvo 1966 m. aprobuti TSRS Kultūros ministerijos ir Spaudos komiteto prie TSRS Ministrų Tarybos, ir šiuo metu ši metraštį sudarinėja beveik visų broliškųjų respublikų Knygion rūmai.

Didysis rusų revoliucionierius demokratas N. A. Dobroliubovas bibliografinį darbą pavadino „mozolnym trudom“—„pūslėtu triūsu“. Ir iš tikrųjų, bibliografijoje nemaža „juodo“ darbo, reikalaujančio nepaprasto atidumo. V. I. Leninas, kritikuodamas Rubakino bibliografinį darbą „Tarp knygų“, įtikinamai įrodė, kokia kovinga, auklėjamoji ir partinė bibliografijos prigim-

tis. Taigi tas, kuriam bibliografija yra profesija, be plačios erudicijos, meilės knygai, privalo būti ir darbštus, ir kovingas. Nė vienos šių ypatybių netrūksta draugui A. Ulpiui, ir šiuo atžvilgiu jis gali būti pavyzdžiu visiems jo amato žmonėms. Detalus gamybos žinojimas nepadarė jo „smulkmenų didvyriu“. Retas kitas turi tokių platų akiratį, retas kitas taip jaučia bibliografijos vystymosi perspektyvas.

Savo pavyzdžiu, aukšta darbo ir vadovavimo kultūra A. Ulpis sugebėjo suburti ir išauklėti darnų ir kvalifikuotą kolektyvą. A. Ulpio dėka Lietuvos TSR knygų rūmai tapo svarbiu kultūros židiniu, moksliniu-metodiniu bibliografijos ir knygotyros centru, turtingausia lietuviškosios spaudos ir liuanikos saugykla, tikruoju mūsų respublikos pasididžiavimu.

Tačiau Antanas Ulpis priklauso prie tokių žmonių, kurie niekad nepasitenkina tuo, kas pasiekta. Sustoti jam neleidžia jo nepaprastas pareiškimas ir reiklumas sau, jo platūs planai ir užmojai, nebaigti darbai. Mes visi, ir jo mokiniai, ir jo bendražygiai gyvenimo ir bibliografijos frontuose, visi, kas gyvena ir dirba su knyga, linkime Antanui Ulpiui naujų kūrybinių laimėjimų, naujų svarbių bibliografijos darbų, o taip pat stiprios sveikatos ir asmeniškos laimės.

*Levas Vladimirovas*

## Vilniaus V. Kapsuko universiteto Bibliotekininkystės ir mokslinės informacijos katedros

**1972 m.**

Spalio 26 d. doc. V. Žukas gynė filologijos mokslų daktaro laipsnio disertaciją „Lietuvių bibliografijos istorija (iki 1940 m.)“. Aukščiausiosios atestacinės komisijos 1974 m. vasario 1 d. nutarimu doc. V. Žukui suteiktas filologijos mokslų daktaro laipsnis.

**1973 m.**

Rugsėjo 1 d. Bibliotekininkystės ir mokslinės informacijos katedros padalintos į dvi: Mokslinės informacijos katedros vedėju pasiliko doc. L. Vladimirovas, Bibliotekininkystės katedros vedėju išrinktas doc. K. Sinkevičius.

Mokslinės informacijos katedros dėstytoja S. Matulaitytė apdovanota M. Koperniko medaliu už straipsnius, parašytus minint astronomo 400-ąsias gimimo metines.

Lapkričio 2 d. prie Bibliotekininkystės katedros įsteigtas Lyginamosios bibliotekininkystės mokslinis studentų būrelis.

#### 1974 m.

Spalio 3 d. Maskvoje sušauktas Vi-sasąjunginis savanoriškos knygos bi-čiulių draugijos steigiamasis suvažiavimas, kuriame dalyvavo doc. K. Sinkevičius ir doc. L. Vladimirovas.

#### 1972 m.

Rugpiūčio 28—rugsėjo 2 dienomis Budapešte posėdžiavo IFLA Generalinės tarybos 38-oji sesija. Į tarybinės delegacijos sudėtį įėjo doc. K. Sinkevičius ir doc. L. Vladimirovas.

Doc. K. Sinkevičius skaitė pranešimą „Universitetų bibliotekų vaidmuo, parengiant studentą naudotis knyga“, paruoštą kartu su Tartu universiteto mokslinės bibliotekos direktore L. Peep.

Doc. L. Vladimirovas išrinktas IFLA Bibliotekinių mokyklų sekcijos vicepirmininku.

Spalio 13—26 d. doc. K. Sinkevičius komandiruotas į Prahą. Su Karlo universiteto Bibliotekininkystės ir mokslinės informacijos katedros dėstytojais doc. K. Sinkevičius aptarė aukštojo bibliotekininkystės mokslo planų, programų paruošimo metodiką, skaitė paskaitas bibliotekininkystės specialybės studentams bibliotekų istorijos ir bibliotekų metodinio vadovavimo klausimais.

#### 1973 m.

Rugpiūčio 27—rugsėjo 1 d. Grenoblyje (Prancūzija) posėdžiavo IFLA Ge-

Lapkričio mėnesį Maskvoje įvyko pasaulinis kongresas „Sportas šiuolaikiniame pasaulyje“, į kurį susirinko apie 1000 atstovų iš 75 pasaulio valstybių. VVU Mokslinės informacijos katedros vyr. dėstytojas A. Kancleris skaitė pranešimą „Informacinės sporto problemos“, paruoštą kartu su VVU Fizinio auklėjimo ir sporto katedros vyr. dėstytoju J. Jankausku.

Bibliotekininkystės katedros dėstytojai išleido tokias knygas: doc. G. Rauguotienė. Šimtas knygos mįslių. V., 1974. 440 p., e. doc. p. V. Urbonas. Biblioteka ir mikroknuga. V., 1974. 165 p.

#### Ryšiai su užsieniu

neralinės tarybos 39-oji sesija, kurios darbe dalyvavo doc. L. Vladimirovas ir doc. K. Sinkevičius (Tarybinių bibliotekininkų delegacijos vadovas).

Doc. L. Vladimirovas skaitė pranešimą „Informatika bibliotekininkystės mokyklų mokymo planuose“. Šioje sesijoje jis išrinktas Bibliotekininkystės mokyklų sekcijos pirmininku.

Doc. K. Sinkevičius Universitetų bibliotekų pasekcijoje skaitė pranešimą „Universitetų bibliotekų finansavimo sistema“, paruoštą bendradarbiaujant su Tartu universiteto mokslinės bibliotekos direktore L. Peep, buvo išrinktas šios pasekcijos nuolatinio patariamojo komiteto nariu.

Gruodžio mėnesį doc. L. Vladimirovas dalyvavo IFLA Bibliotekininkystės teorijos komisijos posėdyje (Varšuva).

#### 1974 m.

Vasario mėn. doc. L. Vladimirovas pirmininkavo IFLA Bibliotekininkystės mokyklų sekcijos Nuolatinio patariamojo komiteto posėdyje, kuriame buvo apsvarstyta sekcijos darbo perspektyvinė programa (Berlyne, VDR).

Kovo mėnesį prie TSRS Kultūros ministerijos Bibliotekų darbo klausimų tarybos sudaryta ryšių su užsieniu komisija. Į jos narių sąrašą įtrauktas Bibliotekininkystės katedros vedėjas doc. K. Sinkevičius.

Liepos—rugpjūčio mėn. doc. L. Vladimirovas atstovavo IFLA V-jame pasaulinės skaitymo asociacijos kongrese Vienoje. Šia proga jis, SNO bibliotekos Ženevoje pakviestas, aplankė Šveicariją ir susipažino su Berno ir Ženevos bibliotekomis.

Rugsėjo 23—26 dienomis VVU Bibliotekininkystės ir Mokslinės informacijos katedrose viešėjo grupė (13 žm.) Varšuvos Bibliotekininkystės ir mokslinės informacijos in-to studentų. Svečiai susitiko su katedrų dėstytojais ir studentais, domėjosi bibliotekininkų ruošimu respublikoje, papasakojo apie bibliotekininkų rengimą Lenkijos liaudies respublikoje.

Spalio mėnesį Vilniuje svečiavosi Karlo universiteto (Praha) Bibliotekininkystės ir mokslinės informacijos ka-

tedros docentas J. Straka. Svečias domėjosi mokslinės informacijos dėstymo metodika Vilniaus V. Kapsuko universitete, informatikos mokslo pasiekimais ir problemomis Lietuvos TSR, skaitė paskaitas VVU bibliotekininkystės specialybės studentams.

Lapkričio 16—23 d. Vašingtone (JAV) vyko IFLA Generalinės tarybos 40-oji sesija, kurios darbe dalyvavo doc. L. Vladimirovas (IFLA Bibliotekininkystės mokyklų sekcijos pirmininkas) ir doc. K. Sinkevičius (IFLA Universitetų bibliotekų sekcijos nuolatinio patariamojo komiteto narys).

Doc. L. Vladimirovas paruošė pasiūlymus dėl IFLA Bibliotekininkystės mokyklų sekcijos funkcijų ir darbo krypties, kurią patvirtino IFLA Generalinė taryba, ir skaitė pranešimą „Aukštųjų bibliotekinių mokyklų vaidmuo, planuojant mokslinį-tiriamąjį darbą“.

Doc. K. Sinkevičius skaitė pranešimą „Darbas su kadrais TSRS universitetų bibliotekose“ universitetų bibliotekų posekcijos dalyviams.

## Konferencijos, seminarai, pasitarimai

1972 m. gruodžio 18—20 d. d. 1-oje respublikinėje konferencijoje „Bibliotekų fondų komplektavimas“ Bibliotekininkystės ir mokslinės informacijos katedros dėstytojai skaitė tokius pranešimus: doc. G. Raguotienė „Lietuvių vaikų periodikos klausimu“, vyr. dėst. V. Urbonas „Spaudinių mikrokopijų fondai Lietuvos TSR bibliotekose“, dėst. D. Kastanauskaitė pasisakė skaitytojų užsakymų lapelių tyrimo klausimu, remdamasi VVU Mokslinės bibliotekos katalogų panaudojimo tyrimo medžiaga.

1972 m. lapkričio 14—15 d. d. Vilniaus V. Kapsuko universiteto Bibliotekininkystės ir mokslinės informacijos

katedros surengtoje konferencijoje „Knyga-biblioteka-progresas“ katedros dėstytojai skaitė tokius pranešimus: doc. K. Sinkevičius „Masinių bibliotekų vystymosi tendencijos ir perspektyvos“, doc. L. Vladimirovas „Mokslinės bibliotekos mokslinės techninės revoliucijos epochoje“, doc. V. Žukas „Kai kurie lietuviškos knygos vystymosi bruožai XIX a. I pusėje“, doc. G. Raguotienė „Iš lietuvių vaikų periodikos istorijos“, doc. Z. Zaveckienė „Komunistinių leidinių bibliografavimas buržuazijos valdymo metais Lietuvoje (1920—1940)“, doc. J. Basiulis „Specialistas ir bibliografija“, vyr. dėst. A. Kancleris „Ontologiniai informatikos klausimai“, vyr. dėst. V. Urbonas „Organizaciniai darbo su mikro-

kopijomis klausimai", dėst. D. Kasta-nauskaitė „Bibliotekiniai katalogai kaip sistema", doc. L. Vladimirovas, vyr. dėst. A. Kancleris, I. Dagitė „Informacinių įgūdžių formavimas Lietuvoje“.

Respublikos žemės ūkio bibliotekų darbuotojų seminare Vilniuje vyr. dėst. V. Urbonas skaitė pranešimą „Žemės ūkio bibliotekų mechanizavimo perspektyvos“.

1972 m. balandžio 27 d. Kauno zonos bibliotekinių pasitarime doc. G. Raguotienė skaitė pranešimą „Vaiškas-asmenybės-skaitytojas“.

\* \*

1973 m. lapkričio 12—14 d. d. Maskvos kultūros institute vyko visasąjunginė konferencija aukštojo bibliotekinių mokslų klausimais, kurioje doc. K. Sinkevičius skaitė pranešimą „Bibliotekinių rengimas Vilniaus V. Kapsuko universitete“, doc. L. Vladimirovas „Specialistų kadru ruošimas mokslinėms bibliotekoms“.

1973 m. rugpiūčio 14—15 d. d. Zarasuose vyko tarprespublikinis Lietuvos TSR, Latvijos TSR ir Estijos TSR Respublikinių bibliotekų metodinių skyrių darbuotojų pasitarimas. Pranešimą diskusiniais metodinio darbo klausimais skaitė doc. K. Sinkevičius. Doc. L. Vladimirovas apibendrina Tarptautinių knygos metų rezultatus.

1973 m. lapkričio mėn. III respublikinėje konferencijoje bibliografijos ir kraštotyros klausimais Bibliotekinių mokslinės informacijos katedrų dėstytojai skaitė tokius praneši-

mus: doc. L. Vladimirovas „Bibliografija ir informatika bibliotekinių aukštųjų mokyklų planuose“, doc. Ž. Zaveckienė „Lietuvos TSR visuomeninės politinės literatūros bibliografija“, doc. V. Žukas „Grožinės literatūros personalinės bibliografijos vystymosi gairės“, vyr. dėst. A. Kancleris, I. Dagitė „Televizija bibliografijos žinių platinimo sistemoje“, vyr. dėst. V. Urbonas „Mikrofišos ir formatiniai mikrofilmai informaciniame darbe“. Pranešimų tekstai buvo išleisti atskiromis brošiūromis rotoprintu.

1973 m. liepos 11—12 d. d. lietuvių literatūros mokytojų kursuose Klaipėdoje doc. G. Raguotienė skaitė paskaitų ciklą apie vaikų užklausinį skaitymą.

\*

1974 m. balandžio 9—11 d. d. Mokslinės informacijos katedros doc. V. Žukas dalyvavo II Visasąjunginėje mokslinėje konferencijoje, skirtoje knygotyros problemoms, ir skaitė pranešimą „Kai kurie XIX a. I pusės lietuvių spaudos vertinimo aspektai“ bei dalyvavo diskusijoje dėl nacionalinės knygos bei nacionalinės bibliografijos sąvokų.

1974 m. gegužės 21—22 d. d. Maskvoje įvyko Visasąjunginė konferencija, kurią organizavo periodinių straipsnių rinkinio „Bibliotekinių mokslų bibliografija užsienyje“ kūrybinis kolektyvas. Joje dalyvavo doc. K. Sinkevičius ir skaitė pranešimą apie bibliotekinių rengimą VFR.

\*

1974 m. spalio 29—30 d. d. Respublikos žemės ūkio bibliotekų darbuotojų seminare (surengė Respublikinė žemės ūkio mokslinė biblioteka) Bibliote-

kininkystės ir Mokslinės informacijos katedrų dėstytojai skaitė šiuos pranešimus: doc. L. Vladimirovas „Skaitymo problemos. Įspūdžiai iš Tarptautinės konferencijos Vienoje skaitymo klausimais“, doc. V. Žukas „Lietuviškiesiems žemės ūkio ir gamtos mokslų retrospektyviniai bibliografijos šaltiniai“, vyr. dėst. A. Kancleris „Informatikos pagrindų dėstymas žemės ūkio technikuose“, vyr. dėst. V. Urbonas „Žemės ūkio bibliotekų mechanizavimo perspektyvos“ ir dėst. P. Saudargas „Skaitytųjų tyrimo tendencijos ir perspektyvos“.

\* \*

1974 m. gruodžio 23–24 d. d. Vilniaus V. Kapsuko universiteto Bibliotekininkystės ir Mokslinės informacijos katedros bei Lietuvos mokslinės techninės informacijos ir techninės ekonominės analizės mokslinio tyrimo institutas surengė konferenciją „Biblioteka mokslinės techninės revoliucijos amžiuje“. Joje buvo perskaitytas 31 pranešimas. Plenariniame posėdyje buvo perskaityti šie pranešimai: doc. L. Vladimirovas (Mokslinės informacijos katedra) „Tarptautinis bendradarbiavimas, vystant bibliotekininkystės ir informatikos specialistų ruošimą“, doc. K. Sinkevičius (Bibliotekininkystės katedra) „Kadrų rengimo problema centralizavimo sąlygomis“, Z. Januškevičius, O. Peikštenienė, K. Vaitkevičius (Kauno Medicinos institutas) „Kai kurie medicininės literatūros srauto analizės klausimai“, J. Straka (Prahos Karlo universitetas) „Vartotojo informacinė kvalifikacija, pažinimo procesų informatizavimas ir vartotojų informacinis parengimas“, G. Lozovaja (Maskvos Centrinės spalvotosios metalurgijos mokslinė techninė biblioteka) „Spalvotosios metalurgijos techninių bibliotekų veiklos tobulinimas ryšium su šakinės automatinės sistemos parengimu ir įdiegimu“, A. Loriņa (Tbilisi

pedagoginis institutas) „Skaitytųjų tyrimo problemos istoriniu aspektu“, J. Baltušis (Kauno viešoji biblioteka) „Kauniečių bibliotekinis aptarnavimas ir jo problemos“, vyr. dėst. A. Kancleris (Mokslinės informacijos katedra) „Informatikos pagrindų dėstymo metodikos klausimai“.

Sekcijoje „Informacija ir ateitis“ Bibliotekininkystės ir Mokslinės informacijos katedrų dėstytojai skaitė šiuos pranešimus: vyr. dėst. A. Kancleris, I. Dagytė „Informatikos pagrindų dėstymas specialiose vidurinėse mokyklose“, vyr. dėst. A. Kancleris, V. Labanauskaitė „Pedagoginės monoinformatikos literatūros srauto analizė“, doc. J. Basiulis „LTSR gaunamų knygų suvestinių katalogų raida“, e. doc. p. V. Urbonas „Mikroformos elektroninėse sistemose ir jų ateitis Lietuvos TSR bibliotekose“, doc. A. Miežinienė ir doc. V. Stonienė „Periodika kaip automatizacijos objektas“.

Sekcijoje „Bibliotekų centralizavimas ir skaitytųjų tyrimas“ buvo perskaityti šie pranešimai: vyr. dėst. A. Kancleris, A. Dambrauskaitė „Vadovaujančių darbuotojų informacinių poreikių tyrimas“, dėst. D. Kastanauskaitė „VVU Mokslinės bibliotekos katalogų informacinis efektyvumas“, dėst. P. Saudargas „Darbininkas ir knyga“, V. Starkūnaitė „Lietuvos TSR spauda užsienio skaitytujai“.

Sekcijoje „Informacija ir praeitis“ buvo perskaityti šie pranešimai: doc. Ž. Zaveckienė „Memuarai ir jų istorinė vertė“, doc. V. Žukas „Iktarybinių lietuvių bibliografijos šaltinių išliekamoji informacinė vertė“, dėst. S. Matulaitytė „Mokslo ir technikos istorinio palikimo bibliografavimo problemos“.

\*

1974 m. rugpiūčio 28–31 d. d. Giruliuose vyko respublikinis kultūros švietimo darbuotojų seminaras. Jame doc.



K. Sinkevičius skaitė pranešimą masinių bibliotekų tinklo centralizacijos klausimu. Pranešimą skaitė ir doc. L. Vladimirovas.

\*

1974 m. spalio 8 d. respublikos mokyklų bibliotekininkams doc. G. Raguotienė skaitė paskaitas apie lietuviškosios vaikų periodikos ištakas.

\* \* \*

1974 m. gegužės 23 d. Panevėžio zonos bibliotekų darbuotojų seminare

dėst. P. Saudargas skaitė pranešimą „Apklauso metodų panaudojimas skaitytojų interesų tyrime“.

\*

1974 m. gruodžio 26 d. Panevėžio zonos vaikų ir mokyklų darbuotojų seminare doc. G. Raguotienė skaitė pranešimą „Kai kurie nauji vadovavimo vaikų skaitymui teorijos ir praktikos dalykai“.

*Vida Sušinskienė,  
Zita Grencevičienė*

### **Informacijos problemų mokslinio tyrimo laboratorija**

Mokslo ir mokymo procesų informacinis aprūpinimas yra viena iš svarbiausių problemų, tobulinant aukštąjį mokslą. Šiuolaikinė aukštoji mokykla yra tampriai susijusi su liaudies ūkio ir gamybos reikalavimais. Aukšta mokymo ir mokslo tiriamojo darbo procesų organizacija aukštojoje mokykloje reikalauja moksliskai pagrįstos dėstytojų ir mokslinių darbuotojų informacinio aprūpinimo sistemos sukūrimo. O tokių sistemų kūrimas neįmanomas be mokslinių tyrinėjimų.

Informacinio darbo respublikos aukštojoje mokyklose tobulinimui ir mokslinių tyrinėjimų šioje srityje išvystymui LTSR Aukštojo ir specialiojo vidurinio mokslo ministerijos 1972 m. rugpjūčio mėn. 17 d. įsakymu Nr. 333 prie Vilniaus V. Kapsuko universiteto Mokslinės informacijos katedros buvo įkurta Informacijos problemų mokslinio tyrimo laboratorija, kuriai vadovauja Mokslinės informacijos katedros vedėjas doc. L. Vladimirovas.

Nuo 1972 m. iki 1975 m. Informacijos problemų mokslinio tyrimo laboratorija atliko eilę mokslinių tyrimų:

— buvo ištirti LTSR Aukštojo ir spe-

cialiojo vidurinio mokslo ministerijos vadovaujančių darbuotojų informaciniai poreikiai ir jų informaciniam aprūpinimui sukurta atrankinės informacijos sistema.

— išnagrinėta respublikos aukštųjų mokyklų dėstytojų bei mokslinių darbuotojų informacinio aprūpinimo būklė ir sukurti bei ministerijos patvirtinti „Aukštosios mokyklos mokslinės informacijos tarnybų nuostatai“, pavyzdiniai fakulteto mokslinio informatoriaus bei katedros (probleminės laboratorijos) referentų nuostatai ir kiti dokumentai.

— išnagrinėta respublikos aukštųjų mokyklų bibliotekų informacinių fondų ir bibliografinio-informacinio aparato būklė ir paruoštas aukštųjų mokyklų bibliotekų fondo ir bibliografinio-informacinio aparato specializavimo planas. Šių tyrinėjimų išdava — visų aukštųjų mokyklų bibliotekų įėjomis ruošiamas ir Informacijos problemų mokslinio tyrimo laboratorijos leidžiamas suvestinis informacinis-bibliografinis biuletenis „Aukštasis mokslas“, kurio pagrindinis tikslas — supažindinti aukštųjų mokyklų dėstytojus, mokslininkus, informacijos tarnybų ir

bibliotekų darbuotojus su naujausia tarybine literatūra aukštojo mokslo klausimais.

— išanalizuota specialiųjų vidurinių mokyklų bibliotekų veikla ir paruoštas „Specialiosios vidurinės mokyklos bibliotekininko vadovas“.

1974 m. pradėtas Vilniaus V. Kapsuko universiteto pedagoginio personalo ir mokslinių kadrų automatizuotos apskaitos programos ruošimas, panaudojant ESM „Minsk-22“. VVU automatizuotos kadrų apskaitos programos ruošimas numatomas baigti 1975 metais, o 1976 metais numatoma ją diegti praktikoje.

Informacijos problemų mokslinio tyrimo laboratorija organizuoja informacinį fondą ir veda eilę specialiųjų bibliografinių kartotekų: „Bibliotekinininkystė, bibliografija, mokslinė informacija“, „Informacinių procesų mechanizavimas ir automatizavimas“, „Aukštasis mokslas TSRS“, „Aukštasis mokslas užsienyje“, „Specialus vidurinis mokslas Lietuvoje“ ir kt.

Artimiausiais metais Informacijos problemų mokslinio tyrimo laboratorijoje numatoma plėsti mokslinius tyrimėjimus, susijusius su informacinio aprūpinimo problemomis respublikos aukštosiose mokyklose.

*B. Šteinienė*

### **Vilniaus V. Kapsuko universiteto mokslinė biblioteka**

1973 metais VVU Mokslinė biblioteka pakeitė savo struktūrą. Reorganizuoti kai kurie stambūs bibliotekos skyriai, sukurti tokie nauji skyriai, kaip Bibliotekinių procesų automatizavimo ir mechanizavimo, Metodinis, Periodikos, Katalogų, Rezervinio fondo ir kt.

VVU Mokslinės bibliotekos bazėje įsteigtas Pažangiosios mokslo minties muziejus. Baigus restauruoti muziejui skirtą pastatą — Šv. Jono bažnyčią, bus pradėtas pastovios ekspozicijos organizavimas, kuri atspindės mokslo raidą Lietuvoje ir ilgaamžę universiteto istoriją.

1973 metų pradžioje Centrinės mokslinės metodinės bibliotekinės komisijos plenumo buvo svarstytas VVU Mokslinės bibliotekos darbas. Pranešimus plenumo padarė bibliotekos direktorius ir komisija, tikrinusi bibliotekos darbą 1972 metais. Buvo aptarti bibliotekos veiklos rezultatai ir nurodytos gairės tolesniam jos vystymui.

Išleistas bibliotekos darbuotojos I. Černiauskiénės paruoštas stambus

bibliografinis darbas „Užsieninės matematikos periodika Lietuvos TSR bibliotekose“ (katalogas). Šis leidinys vienas iš pirmųjų respublikoje buvo paruoštas naudojant ESM.

Paskutiniaisiais metais vertingomis kolekcijomis pasipildė bibliotekos rankraščių fondai. Reikšmingas yra istoriko J. Reitelaičio fondo, kuris apima XVI—XX amž. Užnemunę, įsigijimas. Didelis ir vertingas etnografinis-kraštotyrinis seserų Glemžaičių rinkinys, universiteto istorijai labai reikšmingi 1922—1945 metų universiteto dokumentai. Taip pat įsigyta žymiausio lietuvių veterinaro K. Aleksos (Z. Angariečio brolio) kolekcija. Nauja medžiaga pasipildė rašytojos I. Simonaitytės fondas, įsigyta Šatrijos Raganos korespondencija, etnografinės medžiagos kolekcija papildyta prof. P. Dundulienės ekspedicijos medžiaga.

1974 metais bibliotekos Senų spaudinių skyrius atsirinko iš Maskvos universiteto bibliotekos rezervinių fondų 860 egz. XVII—XVIII amž. knygų

įvairiomis kalbomis, tarp jų yra keletas kartografinių leidinių.

Padedant prof. Z. Zinkevičiui, skyrius gavo dovanų G. Kircho knygutę „Europäischer Wandersmann“, išleistą Leipcige 1724 metais. Šioje knygoje, kuri iki šiolei lituanistams ir bibliografams buvo nežinoma, yra nemaža XVIII amž. pradžios lietuvių šnekamosios kalbos pavyzdžių.

Senų spaudinių skyrius baigė labai svarbų darbą — sudarė skyriaus fondų knygą, kuri ypač bus naudinga tvarkant skyriaus fondus ir planuojant darbą ateičiai.

VVU Mokslinė biblioteka turi 500 mainų partnerių TSRS ir užsienyje. Kasmet apie 10 tūkst. vertingų leidinių biblioteka gauna mainais.

Daugiausia mainų partnerių yra Lenkijoje (56), JAV (45), Japonijoje (26), Čekoslovakijoje (24). Su VVU Mokslinė biblioteka leidiniais keičiasi stambių universitetų bibliotekos, nacionalinės bibliotekos, mokslų akademijų bibliotekos, tokios kaip Kongreso biblioteka Vašingtone, Kembridžo universiteto biblioteka, Sorbonos universiteto biblioteka, Vengrijos Mokslų akademijos biblioteka, Helsinkio universiteto biblioteka, Kanados nacionalinė biblioteka ir eilė kitų žymių pasaulio bibliotekų. Mainais gauta daug vertingų meno albumų iš Bulgarijos ir Rumunijos, enciklopedijos, žodynai, mokslinė ir grožinė literatūra. Pvz., „Encyclopedia of Chemical technology“

24 tomai, „Encyclopedia of Information Systems and Services. 1971“, „American library directory“ 27 ir 28 leidimai.

Bibliotekoje kasmet vieši nemaža svečių iš TSRS ir užsienio. Universitetą ir mokslinę biblioteką aplankė ČSR, LLR ir VDR universitetų, su kuriais palaikomi draugiški ryšiai, mokslininkai ir bibliotekų darbuotojai. Į tas pačias šalis buvo išvykusios ir Vilniaus universiteto delegacijos, į kurių sudėtį įėjo ir bibliotekos darbuotojai. Buvo užmezgti tiek oficialūs, tiek draugiški kontaktai, pasikeista darbo patirtimi.

Bibliotekoje lankėsi daug ekskursijų, o taip pat mokslininkų, kurie dirbo Senų spaudinių ir Rankraščių skyriuose. Joje pabuvojo VLKJS CK sekretorius V. Grigorjevas, V. I. Lenino dukterėčia Olga Uljanova su šeima, Vokietijos Vieningosios socialistų partijos CK sekretorius V. Krolikovskis su šeima, Suomijos jaunimo delegacija, Jugoslavijos Komunistų sąjungos vadovaujančių darbuotojų delegacija, VFR Bundestago ir landtagų jaunųjų deputatų grupė, dvylikos Lotynų Amerikos šalių profsąjungų atstovai, Kongo Darbo partijos delegacija ir Kongo ambasadorius TSRS P. Ngonimbza-Nkzaris, Vengrijos švietimo darbuotojų delegacija su švietimo ministru P. Ilku ir kt. 1972 metais biblioteka priėmė 6380 ekskursantų, 1973 m.— 5827, o 1974 m.— 6607 ekskursantus.

N. Vėgėlytė

### Lietuvos TSR valstybinė respublikinė biblioteka

LTSR Valstybinės respublikinės bibliotekos 1972—1974 metų mokslinis, metodinis ir bibliografinis darbas apibūdinamas taip:

1. Lietuvių kultūros istorijos rašytinių šaltinių aprašymas ir pateikimas skaitytojui, tyrinėjimas ir publikavimas.

2. Šiuolaikinių bibliotekininkystės ir bibliografijos problemų sprendimas, metodinis vadovavimas valstybinėms masinėms bibliotekoms ir jų darbo apibendrinimas.

3. Bibliografinių ir kitų leidinių rengimas spaudai.

Kasmet bibliotekos darbuotojai parašo po 100 su viršum įvairios temati-  
kos straipsnių, kurių nemaža dalis —  
mokslinio pobūdžio, nagrinėjantys bib-  
liotekininkystės ir bibliografijos istori-  
ją ir praktiką, lietuvių raštijos kultū-  
rinį palikimą. Straipsniai išspausdinti  
„Bibliotekų darbe“, „Knygotyroje“ ir  
kituose spaudos šaltiniuose.

Rankraštyno skyriaus darbuotojai  
paskelbė šias publikacijas: „Iš E. Vol-  
terio korespondencijos“, „Iš J. Basana-  
vičiaus korespondencijos“, „Žemaičių  
buitis J. Pabrėžos pamoksluose“,  
„A. Niemis ir J. Basanavičius“, „Iš  
neskelbtų J. Gruodžio laišku“, „K. Jau-  
niaus bibliografijos papildymai“ (aut.  
S. Skrodenis), „V. Krėvės laišakai Liu-  
dui Girai“, „K. Boruta — internaciona-  
lo vertėjas“ (aut. V. Vilnonytė) ir kt.  
Lituanistikos skyriaus vyriausiasis bib-  
liotekininkas V. Jurgutis tęsė Jurgio  
Plioterio „Medžiaga lietuvių kalbos li-  
teratūros istorijai“ ir S. Daukanto rank-  
raštinio tautosakos rinkinio „Dainių  
Žemaičių“ tyrinėjimus. Iš pastarosios  
studijos išspausdintas straipsnis „Eilės  
apie srovą, Telšiuose atbūtą ir kiti  
J. Pabrėžos ranka rašyti tekstai S. Dau-  
kanto rankraštiniam dainų rinkinyje“.  
V. Vilkieienė parašė straipsnį „Bibliote-  
kininkystės ir bibliografijos mokslo  
tiriamasis darbas“, S. Tomonis „Reko-  
mendacinės bibliografijos problemos“,  
„Sąjunginės respublikos bibliografinio  
darbo problemos“, B. Poškutė — „Moks-  
linės-techninės informacijos sistema  
Tarybų Sąjungoje“ ir kt.

1972 m. gruodžio 18—20 d. d. įvyko  
I-oji respublikinė fondų komplektavi-  
mo konferencija, kurios iniciatorė ir  
aktyvi TBT fondų komplektavimo ir or-  
ganizavimo komisijos pagalbininkė bu-  
vo Respublikinė biblioteka. Konferen-  
cijoje bibliotekos darbuotojai perskai-  
tė 8 pranešimus. (A. Urbonas ir G. Še-  
metulskienė — „Respublikos privalo-  
mojo egzemplioriaus sistemos gerini-

mo keliai“, V. Vilkieienė — „Rajoninių  
ir kaimo bibliotekų fondų pertvarky-  
mo perspektyvos“, G. Tamošiūnaitė —  
„Rajoninės bibliotekos fondų profilia-  
vimo sistema“, E. Juodis — „Diskotekų  
ir nototekų komplektavimas“ ir kt.).

1972 m. lapkričio 21—22 d. d. bib-  
liotekos Vaikų literatūros skyrius ir  
Respublikinė mokyklų biblioteka su-  
šaukė II-ąją praktinę vadovavimo vai-  
kų skaitymui konferenciją. Konferenci-  
joje perskaityti 2 Vaikų lit. skyriaus  
darbuotojų pranešimai.

1973 m. lapkričio 14—15 d. d. Res-  
publikinė biblioteka suorganizavo III-  
ąją respublikinę bibliografijos ir bib-  
liotekų kraštotyros darbo konferenciją.  
Konferencijoje perskaityti šie darbuo-  
tojų pranešimai: „Kraštotyros biblio-  
grafijos objektas“ (A. Lukošūnas),  
„Respublikos masinių bibliotekų kraš-  
totyros darbo problemos ir perspekty-  
vos devintajame penkmetyje“ (B. Mi-  
tuzienė), „Mokslininkas ir bibliografi-  
ja“ (S. Tomonis), „Bibliografinis ir in-  
formacinis darbas Lietuvos TSR Val-  
stybinėje respublikinėje bibliotekoje“  
(B. Poškutė). Į šią konferenciją biblio-  
teka pasikvietė svečius iš Maskvos,  
Latvijos, Estijos, Baltarusijos, Kirovo ir  
Kaliningrado. VDR, Bulgarijos ir Len-  
kijos nacionalinių bibliotekų atstovai  
skaitė pranešimus apie savojo krašto  
bibliografinio-kraštotyros darbo prob-  
lemas.

Per 1972/73 metus parengti svarbūs  
valstybinių masinių bibliotekų centra-  
lizacijos dokumentai, kurie tapo  
1973 m. spalio 9 d. Lietuvos TSR Kul-  
tūros ministerijos kolegijos nutarimo  
„Dėl Lietuvos TSR valstybinių masinių  
bibliotekų tinklo centralizacijos“ pa-  
matu.

Remdamasi I-osios respublikinės fon-  
dų komplektavimo konferencijos išva-  
domis ir bibliotekos Mokslinio metodi-  
nio skyriaus parengtomis rekomenda-  
cijomis, Lietuvos TSR Kultūros minis-

terijos kolegija 1973 m. vasario 20 d. priėmė nutarimą „Dėl priemonių pagerinti respublikos masinių bibliotekų fondų komplektavimą“. Šiuo nutarimu padidintos masinių bibliotekų fondų komplektavimo lėšos.

Be informacinių ir rekomendacinių bibliografijų, išleista nemaža mokslinio pobūdžio bibliografinių leidinių. Tai S. Bušmienės „E. Volteris“ (8,9 a. l.), S. Keblienės „Tarybinių tautų rašytojai lietuvių kalba“ (43 a. l.), M. Goldo ir E. Lagauskienės „Tarybų Lietuva“

(12,5), A. Bačienės „Augalų apsauga“ (7 a. l.), V. Vilnonytės ir A. Lukošiuo „P. Cvirkos bibliografija“ (30 a. l.), Ch. Spitrio „Rusų rašytojai lietuvių kalba“ (40 a. l.), kolektyvinis darbas „Masinės bibliotekos katalogas“ (60 a. l.), ir kt. 1973 m. „Vagos“ leidyklai įteiktas „Lietuvių rašytojų“ biobibliografinio žodyno I-sis tomas.

Bibliotekos Lituanistikos skyrius ir toliau buvo „Tarybinės Lituanikos metraščio“ bendradarbis, kuris kasmet surenka per 28 a. l. medžiagos.

## Ryšiai su socialistinių šalių bibliotekomis

Per 1972/74 metus plėsti ir gilinti dalykiniai santykiai su socialistinių šalių bibliotekomis.

1972 m. gruodžio 21 d. pasirašyta ilgalaikio bendradarbiavimo sutartis tarp Lietuvos TSR Valst. respublikinės bibliotekos ir Varšuvos nacionalinės bibliotekos. Sutartį pasirašė Respublikinės bibliotekos direktorius Vaclovas Jurgaitis ir Varšuvos nacionalinės bibliotekos generalinis direktorius dr. Vitoldas Stankevičius. Sutarties dalyvės išpareigojo keistis įvairių rūšių lituanistiniais-polonistiniais leidiniais, bibliotekininkystės ir bibliografijos darbo informacijomis.

1972 m. gegužės 12 d. Demokratinės Vokietijos Vokiečių Valstybinėje bibliotekoje Berlyne buvo atidaryta lietuvių vaikų literatūros paroda. Jos atidaryme dalyvavo bibliotekos direktorius V. Jurgaitis, Vaikų literatūros skyriaus ved. S. Dubčianskienė ir vyriausioji bibliotekininkė V. Stankevičienė. 1973 m. rugsėjo mėn. ši paroda pervežta į Slovakijos Martino miestą.

1972 m. birželio 13 d. bibliotekoje buvo atidaryta „Brolių Grimų pasakos“ paroda. Ją parengti ir atidaryti buvo atvykę Vokiečių valstybinės bibliotekos generalinis direktorius dr. H. Kuncė, direktoriaus pavad. F. Krauzė ir

Vaikų literatūros skyriaus ved.-direktorius H. Vegehauptas.

Tų pačių metų rugsėjo 10—31 d. d. bibliotekoje viešėjo Bulgarijos Kirilo ir Metodijaus nacionalinės bibliotekos Informacinio skyriaus ved. J. Prvano va ir saugyklos ved. D. Markiška. Atvykimo tikslas — parengti ir atidaryti Bulgarijos bibliografinių leidinių parodą. Atsakomoji respublikos bibliografinių leidinių paroda atidaryta 1972 m. spalio 13 d. Sofijoje. Ją atidarė bibliotekos direktoriaus pavaduotojas mokslo reikalams A. Lukošiusas ir Bibliografijos skyriaus vyriausioji bibliografė B. Poškutė.

1974 m. kovo 14 d. bibliotekoje buvo atidaryta slovakų revoliucinio poeto Janko Kralio paroda. Ją parengti ir atidaryti buvo atvykę Slovakų maticos mokslinis sekretorius Viljamas Mruškovičius ir Literatūros-archyvistikos skyriaus ved. dr. Michailas Elijašas.

1974 m. spalio 21—31 d. d. į biblioteką buvo atvykę Vokietijos Demokratinės Respublikos Vokiečių Valstybinės bibliotekos Berlyne Katalogų skyriaus referentė E. Koch ir Berlyno leidyklos „Union Verlag“ bendradarbis G. Rostinas. Bibliotekoje svečiai parengė Johano Bobrovskio lituanistinės tematikos kūrybos parodą.

J. Žebrytė

1974 m. rudenį Vilniaus kultūros mokykla atšventė 25 metų sukaktį. Respublikos bibliotekinių ruošimo istorijoje 1949 metai — patys reikšmingiausi: tada buvo įsteigtas Vilniaus bibliotekinis technikumai (dabartinė kultūros mokykla) ir atidarytas Bibliotekinis skyrius Vilniaus universitete.

Sunkiais pokario metais, neturint reikiamos materialinės bazės, dėstytojų, mokymo priemonių, patirties, bibliotekinio technikumai steigimas buvo drąsus žingsnis. Dideli šios mokyklos organizavimo entuziastai buvo tuometinis Kultūros švietimo įstaigų komiteto prie LTSR Ministrų Tarybos pirmininko pavaduotojas V. Girdžius, jos pirmasis specialybės dėstytojas J. Kisinai.

1952 metais išleidžiama I diplomuotų bibliotekinių laida — 34 žmonės. Respublikos kultūriniam gyvenime tai buvo žymus įvykis — pirmą kartą į biblioteką atėjo kvalifikuotas darbuotojas.

Per 25 metus mokyklą baigė 2090 bibliotekinių. Daugeliu auklėtinių galima pagrįstai didžiuotis; L. Žuromskaitės (apdovanota Darbo Raudonosios Vėliavos ordinu), K. Galvelės (apdovanotas Lenino ordinu), Ž. Zavecienės (istorijos mokslų kandidatė) ir daugelio kitų pavardės nuolat sutinkamos spaudoje, girdimos pasitarimuose, seminaruose.

Mokyklos mokymo pagrindas — dėstomų dalykų vadovėliai. Kai ką šioje srityje teko atlikti patiems. 1968 m. buvo išleistas konspektas „Bibliotekinių mokymų“ (K. Sinkevičius ir M. Karpavičienė), 1972 m. — „Bibliotekų fondų ir katalogų organizavimas“ (J. Paukštienė). Paruoštos visų specialybės disciplinų programos bei kont-

rolinių darbų užduotys neakivaizdininkams, pasirodė keletas metodinių leidinių. Šiais metais numatyta išleisti bibliotekinių mokymo priemonę.

Moksleiviai specialybės žinias turi progos pagilinti „Ex libris“ būrelyje (vad. J. Paukštienė). Būrelio organizuojami susitikimai su žymiais respublikos bibliotekininkais, buvusiais mūsų moksleiviais, ekskursijos į įvairias bibliotekas, spaustuves. Būrelio tvarko ir „Mokyklos metraščių“, kuriame užfiksuojami visi svarbesni jos gyvenimo faktai.

Gilinti visų specialybių mokslievių bibliografinės žinias padeda dėst. A. Poškutės beveik kasmet organizuojamos „Bibliografijos dienos“. Šiais metais „Bibliografijos dienu“ renginiuose dominavo dvi reikšmingiausios temos — „Pergalės Didžiajame Tėvynės kare 30-metis“ ir „Lietuvos TSR atkūrimo 35-metis“.

Specialybės dėstytojai neapsiriboja tik darbu mokykloje, bet ir palaiko nuolatinę ryšį su kitų respublikos kultūros mokyklų pedagogais. Yra organizuojama bendros konferencijos, posėdžiai, renginiai, derinami egzaminų bilietai, programos, praktikos užduotys, ieškoma būdų toliau gerinti jaunimo mokymą ir auklėjimą. Daug naudos davė 1974 m. kovo 16 d. vykusį 3-jų kultūros mokyklų bibliotekinių mokymų specialybės dėstytojų konferencija, kurioje dalyvavo ir VVU Mokslinės informacijos katedros vedėjas doc. L. Vladimirovas. Konferencijoje buvo išklaustas dėst. J. Paukštienės pranešimas „Moksleivių žinių įtvirtinimo būdai dėstant bibliotekinių mokymų dalykus“.

1975 m. kovo 11 d. bendra kultūros mokyklų dėstytojų ir mokslievių konferencija įvyko Kapsuke. Į ją buvo pakviestas VVU Bibliotekinių mokymų ka-

tedros vedėjas doc. K. Sinkevičius. Konferencijos pagrindinis tikslas — išnagrinėti mokomosios bei gamybinės praktikos problemas, suderinti praktikos programą, užduotis. Šio renginio metu buvo išklaustas doc. K. Sinke-

vičiaus pranešimas apie IFLA organizacijos veiklą. Pranešėjas kalbėjo ir apie naujus bibliotekininkų mokymo planų projektus tiek aukštojoje, tiek specialiojoje vidurinėje mokykloje.

*M. Karpavičienė*

## Lietuvos TSR knygų rūmai

### 1972 m.

1972 m. Lietuvos TSR knygų rūmai pradėjo keistis bibliografinė medžiaga su autonominių respublikų bibliografijos centrais. Gauta įdomios medžiagos iš Buriatijos, Jakutijos, Kalmukijos ir Karelijos.

1972 m. išėjo spaudos statistikos rinkinys „Lietuvos TSR spaudos statistika. 1966—1970“. Leidinyje pateikta 51 statistinė lentelė, kuriose išnagrinėta penkerių metų Lietuvos TSR knygų, periodinių leidinių, vaizduojamojo meno spaudinių, gaidų produkcija bei recenzijos.

1972 m. Lietuvos TSR knygų rūmų direktoriaus pavaduotoja mokslo reikalams I. Jurevičiūtė ir Ikitarybinės spaudos retrospektyvinės bibliografijos skyriaus vedėja G. Juodpalytė parengė katalogą „Grožinė literatūra. 1961—1970“, kurį išleido „Vagos“ leidykla.

1972 m. išleistas „Literatūros klasiifikavimo valstybinės bibliografijos organuose schemas“ vertimas, sudarantis serijos „Metodinė medžiaga bibliografijos ir bibliotekininkystės klausimais“ IX sąsiuvinį.

1972 m. LTSR knygų rūmuose įsteigtas Spaudos mokslinės techninės informacijos biuras. Jo pagrindiniai uždaviniai: organizuoti informacijos tarnybas respublikos spaustuvėse, leidyklose, knygų prekybos įmonėse, vadovauti šių informacijos tarnybų darbui ir teikti metodinę pagalbą leidyklų, poligrafijos įmonių ir knygų prekybos darbuotojams, informuoti apie tėvyninio bei užsienio mokslo ir technikos pasiekimus spaudos srityje, apie naujus darbo ir gamybos organizavimo metodus, patobulintus technologinius procesus, novatorių ir racionalizatorių pasiūlymus, paskleisti pirmūnų patyrimą ir jį propaguoti, rinkti medžiagą apie respublikos leidyklų, spaustuvių ir knygų prekybos organizacijų mokslinės, techninės ir gamybinės veiklos rezultatus ir, ją apdorojus, informaciją perduoti CMTIB, kuris veikia prie Visasąjunginių knygų rūmų, komplektuoti informacinį šakinį fondą, teikti bibliografinę informaciją, atsakyti už klausas.

1972 m. LTSR knygų rūmus aplankė Tarybų Sąjungoje gyvenantis arabų rašytojas Sahiras Džamalis, sorbų kultūros tyrinėtojas dr. F. Metškas, Visasąjunginių knygų rūmų Centrinio mokslinės techninės informacijos biuro Poligrafijos skyriaus darbuotoja O. F. Žurkina ir Latvijos TSR knygų

rūmų darbuotojai. Apsilankiusieji domėjosi Knygų rūmų skyrių darbu ir leidiniais.

Birželio 26 d. Charkove įvykusioje mokslinėje konferencijoje, skirtoje Ukrainos TSR knygų rūmų 50-mečiui, dalyvavo Privalomojo egzemplioriaus ir Bibliografinių katalogų bei informacijos skyrių vedėjai S. Kurliandčikas ir A. Girdžiuvienė.

Rugpiūčio 23—30 d. d. Giruliuose įvykusiame bibliotekinių seminarestovykloje Knygų rūmų Centralizuoto katalogavimo skyriaus vedėja Z. Jackūnienė padarė pranešimą „Lietuvos TSR knygų rūmai — masinėms bibliotekoms“, kuriame buvo papasakota apie naujoves leidžiant katalogines korteles.

Rugsėjo 20—22 d. d. Minske įvykusioje mokslinėje praktinėje konferencijoje, skirtoje TSRS įkūrimo ir bibliotekininkystės išvystymo Baltarusijos TSR 50-mečiui, dalyvavo direktoriaus pavaduotojai I. Jurevičiūtė ir A. Dūdonis.

Spalio 12—13 d. d. Maskvoje įvyko Visasąjunginių knygų rūmų Mokslinės tarybos posėdis, skirtas Tarybų Sąjungos susikūrimo 50-osioms metinėms paminėti. Posėdyje dalyvavo direktorius A. Ulpis ir direktoriaus pavaduotoja mokslo reikalams I. Jurevičiūtė. Pranešimą „Valstybinės einamosios bibliografijos problemos Tarybų Lietuvoje“ padarė drg. I. Jurevičiūtė.

\*

Lapkričio 14—15 d. d. įvykusioje konferencijoje „Knyga — biblioteka —

kongresas“, skirtoje Vilniaus Darbo Raudonosios vėliavos ordino V. Kapsuko universiteto Bibliotekininkystės ir mokslinės informacijos katedros 20 metų darbo sukakčiai paminėti, LTSR knygų rūmų direktorius A. Ulpis padarė pranešimą „Kai kurios nacionalinės bibliografijos vystymosi problemos“.

\*

Lapkričio 17 d. įvykusiame organizacijų, turinčių leidybines teises, atstovų pasitarime-seminare Knygų rūmų Privalomojo egzemplioriaus ir spaudos statistikos skyriaus vedėjas S. Kurliandčikas padarė pranešimą apie valstybinio standarto reikalavimus spaudinių apipavidalinimui.

Lapkričio 21 d. įvykusiame seminare žemės ūkio technikumų bibliotekų darbuotojams Knygų rūmų Ikitarybinės spaudos retrospektyvinės bibliografijos skyriaus vedėja G. Juodpalytė padarė pranešimą „Lietuvos TSR valstybinė ir nacionalinė bibliografija“.

1972 m. pabaigoje Lietuvos TSR knygų rūmai išleido bandomąjį „Iliustruotų kataloginių kortelių vaikams“ komplektą. Kortelės rengiamos visoms ikimokyklinio bei jaunesniojo mokyklinio amžiaus vaikams skirtoms knygoms. Jos iliustruojamos iš pačių knygų paimtais spalvotais piešinėliais. Kortelių dydis — 14,5×21,5 cm. Nuo 1973 m. šios kortelės leidžiamos sistemingai 4 kartus per metus ir platinamos prenumeratos keliu per „Sąjunginę spaudą“.

1973 m.

1973 m. pradžioje išspausdintas leidinys „Lietuvos TSR spaudos statistika. 1971“.



Sausio 30—31 d. d. Maskvoje, TSRS įkūrimo 50-mečiui skirtoje konferencijoje „Lenininė nacionalinė politika ir bibliotekininkystės išsivystymas TSRS“ perskaitytas LTSR knygų rūmų direktoriaus A. Ulpio ir Respublikinės bibliotekos Bibliografijos skyriaus vedėjo S. Tomonio pranešimas „Nacionalinės bibliografijos vystymosi problemos“.

\* \* \*

Gegužės mėn. Knygų rūmų vyriausioji bibliotekininkė E. Purvytė kartu su TSRS bibliotekininkų grupe lankėsi Jugoslavijos Federatyvinėje Socialistinėje Respublikoje, kur susipažino su Belgrado bei kitų Serbijos, Chorvatijos ir Slovėnijos respublikų bibliotekų darbu.

LTSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo 1973 m. birželio 22 d. įsaku už ilgametį vaisingą darbą kultūros-švietimo srityje ir aktyvią visuomeninę veiklą LTSR knygų rūmų direktoriaus pavaduotojai mokslo reikalams Irenai Jurevičiūtei suteiktas Lietuvos TSR Nuspelnusios kultūros-švietimo darbuotojos garbės vardas.

\*

Birželio 26—28 d. d. Azerbaidžano TSR Valstybinių knygų rūmų organizuotoje mokslinėje konferencijoje, skirtoje valstybinės bibliografijos vystymosi būklei apžvelgti, pranešimą tema „Lietuvos TSR knygų rūmų koordinavimo darbas, rengiant „Tarybinės lituanikos metraštį“ skaitė Knygų rūmų vyriausioji bibliografė E. Urniežūtė.

\* \* \*

Birželio mėn. Knygų rūmų vyresnioji bibliografė A. Rabačiauskaitė Petrozavodsko Valstybiniame istoriniame archyve surado aktyvaus spaudos drau-

dimo laikotarpio lietuviškų knygų leidėjo ir spaudos rėmėjo Serafimo Antonovo Kušeliausko tarnybos lapą, parašytą 1851 m.

Knygų rūmų vyresnysis bibliotekininkas M. Baronas ir vyresnioji bibliografė D. Gargasaitė birželio—liepos mėn. lankėsi Bulgarijos Liaudies Respublikoje, buvo Kirilo ir Metodijaus bibliotekoje, pratęsė pažintį su dr. J. Basanavičiaus kultūrinio palikimo tyrinėtoju dr. V. Bakirdžijevu ir kitais bulgarų kolegomis.

Liepos—rugpiūčio mėn. LTSR knygų rūmuose lankėsi svečiai iš Latvijos TSR, o rugsėjo mėn. iš Azerbaidžano TSR knygų rūmų. Susipažino su darbo metodika, dalijosi patirtimi.

Spalio 14 d. LTSR Valstybinio leidyklų, poligrafijos ir knygų prekybos reikalų komiteto kolegijoje apsvarstytas spaudos statistikos darbas respublikoje. Veiklai išplėsti ir sustiprinti buvęs Spaudos statistikos sektoriaus reorganizuotas į savarankišką skyrių.

Lapkričio 14—15 d. d. įvykusioje III Respublikinėje konferencijoje bibliografijos ir kraštotyros klausimais pranešimą tema „Lietuvos TSR knygų rūmų indėlis į nacionalinės kultūros vystymąsi Respublikoje“ skaitė LTSR knygų rūmų direktorius A. Ulpis.

Gruodžio 21 d. vyriausiasis Knygų rūmų bibliografas A. Bartninkas LTSR Valstybinio leidyklų, poligrafijos ir knygų prekybos reikalų komiteto surengtame leidybinių organizacijų atsto-

vų pasitarime padarė pranešimą apie valstybinio standarto spaudinių apipavidalinimui taikymą bei autoriaus teisių apsaugos ženklo žymėjimą leidiniuose.

### 1974 m.

1974 m. Centralizuoto katalogavimo redakcija perorganizuota į savarankišką skyrių.

Vasario 27 d. buvo iškilmingai pažymėtas LTSR knygų rūmų direktoriaus, Nusipelnusio kultūros veikėjo, Respublikinės premijos laureato Antano Ulpio 70-metis. Pranešimą apie jo gyvenimą ir veiklą padarė VVU Mokslinės informacijos katedros vedėjas doc. L. Vladimirovas. Buvo įteikti LTSR Aukščiausiosios Tarybos, LTSR Valstybinio leidyklų, poligrafijos ir knygų prekybos reikalų komiteto, Kultūros ministerijos, Visasąjunginių knygų rūmų garbės raštai. Jubiliatą sveikino Baltarusijos, Latvijos, Estijos knygų rūmų, respublikos bibliotekų, leidyklų ir kitų organizacijų atstovai.

Sukaktis buvo plačiai paminėta spaudoje.

Balandžio 1—2 d. d. su spaudos statistikos darbu respublikoje susipažino Visasąjunginių knygų rūmų Spaudos statistikos skyriaus vedėja M. L. Platova.

Balandžio 16—18 d. d. Lvove Visasąjunginių knygų rūmų Spaudos CMTIB pravedė III Sąjunginį mokslinės techninės informacijos seminarą „Tėvyninių ir užsienio leidyklų, poligrafijos ir knygų prekybos specialistų

pažangaus patyrimo nagrinėjimo ir paskleidimo tobulinimas“. Jame dalyvavo LTSR knygų rūmų Spaudos mokslinės techninės informacijos biuro vedėja V. Žiūraitienė.

Liepos 2—3 d. d. Maskvoje įvyko XIX Knygų rūmų direktorių pasitarimas, kuriame buvo aptarti du pagrindiniai klausimai: TSRS spaudinių statistinės apskaitos pagerinimas ir automatizuotos sistemos sukūrimas Visasąjunginiuose knygų rūmuose spaudos produkcijai apdoroti, saugoti ir informacijai teikti. Pasitarime dalyvavo LTSR knygų rūmų direktorius A. Ulpis ir Spaudos statistikos skyriaus vyriausioji bibliografė A. Citurišvili, kuri perskaitė pranešimą apie LTSR spaudos statistikos darbą ir jo problemas.

Liepos mėn. išleistas rinkinys „Lieptuvos TSR spaudos statistika. 1972“.

TSRS liaudies ūkio pasiekimų parodoje rugpiūčio 1 d. buvo atidaryta paroda-apžiūra „MTI-74“. Joje buvo eksponuojamos naujausios mokslinės techninės informacijos automatizuotos sistemos, įvairios mechanizacijos priemonės, nušviesta sąjunginių ir respublikinių informacijos tarnybų darbo patirtis, TSRS MTI organų bendradarbiavimas su užsienio šalimis, vieningos mokslinės techninės informacijos sistemos tolimesnio vystymo ir tobulinimo perspektyvos. Parodoje pabuvojo Spaudos mokslinės techninės informacijos biuro vedėja V. Žiūraitienė.

Lapkričio 13 d. Vilniuje įvyko LTSR Valstybinio leidyklų, poligrafijos ir knygų prekybos reikalų komiteto ir

Spaudos MTI biuro organizuotas respublikinis racionalizatorių ir MTI tarnybų informatorių seminaras. Dalyvavo svečiai iš Maskvos ir Estijos. Seminare pranešimus padarė Visasąjunginių knygų rūmų direktoriaus pavaduotojas, Spaudos centrinio mokslinės techninės informacijos biuro viršininkas S. Monastyrskis, Spaudos centrinio mokslinės techninės informacijos biuro Metodinio skyriaus vedėja R. Jęgošina, Lietuvos mokslinės techninės informacijos ir techninės ekonominės analizės mokslinio tyrimo instituto Mokslinio metodinio skyriaus vedėjas R. Tupčiauskas, Visasąjunginio poligrafijos mokslo tiriamojo instituto vyresnioji mokslinė bendradarbė A. Petro-

va, Estijos poligrafijos pramonės generalinio direktoriaus pavaduotoja O. Usmanova, „Sojuzknyga“ Gamybinės techninės informacijos skyriaus viršininkė L. Belova ir kt.

Lietuvos TSR knygų rūmų Spaudos mokslinės techninės informacijos biuro vedėja V. Žiūraitienė supažindino su biuro struktūra, funkcijomis, teisėmis ir tolimesniais veiklos planais.

Seminaro dalyviams buvo pade-monstruoti atitinkamos tematikos moksliniai techniniai kino filmai.

1974 m. pabaigoje parengtos ir išspausdintos „Spaudinių kontrolinių egzempliorių pristatymo Lietuvos TSR knygų rūmams taisyklės“.

*D. Paliušytė*

### **Respublikinė mokslinė techninė biblioteka**

Respublikinė mokslinė techninė biblioteka (RMTB) 1974 m. aptarnavo 14 tūkst. skaitytojų ir išdavė jiems 753 tūkst. dokumentų. Kopijų forma skaitytojams ir organizacijoms išsiuntė 27 tūkst. dokumentų (256,5 tūkst. lapų). Bibliotekos fonduose sukomplektuota 8,5 mil. b. v.

Bibliotekoje dirbo 142 darbuotojai.

Sausio 16 d. LIMTI Dokumentų komplektavimo ir apdoravimo sektoriaus bazėje įkurtas RMTB Specializuotų fondų skyrius (SFS).

Jame komplektuojamas respublikinis informacinių lapelių fondas (1975.I.1 dieną — SFS buvo 83,6 tūkst. informacinių lapelių; 1974 m. gauta 28 tūkst. lapelių iš 200 šalies organizacijų), organizuojama pagrindinė informacinė kartoteka pramonės ir statybos klausimais, specialiosios kartotekos: užsienio komandiruočių ataskaitų, respublikoje atliktų mokslinio tyrimo darbų, respublikos įmonėse ir organizacijose įdiegtų

techninių naujovių, respublikoje sukurtų algoritmų ir programų. Kartotekose sukaupta 353,7 tūkst. kortelių.

Lietuvos TSR Valstybinės plano komisijos specialistams aptarnauti vasario 1 d. Valstybinėje plano komisijoje organizuota RMTB bibliotekinio aptarnavimo grupė.

Rugpiūčio—rugsėjo mėn. RMTB dalyvavo TSRS Liaudies ūkio pasiekimų parodoje — „MTI-74“. LIMTI paruoštame reklaminiame leidinyje (Формы и методы работы. Вильнюс, 1974) aprašytas bibliotekos darbas organizuojant fondus, aptarnaujant skaitytojus, vykdamą MTD, kuriant automati-zuotą RMTB informavimo sistemą. Trys bibliotekos darbuotojai buvo pripažinti LÜPP dalyviais. Parodos dalyvių pažymėjimus gavo bibliotekos direktorius S. Brazaitis, direktoriaus pavaduotojas K. Sasnauskas ir Mokslinio tyrimo sektoriaus vedėjas J. Burbulevičius.

\*

Rugsėjo 3—5 d. d. Vilniuje įvyko 6-asis zonis Pabaltijo, Baltarusijos TSR ir Kaliningrado srities mokslinių techninių bibliotekų pasitarimas-seminaras. Jo pagrindinė tema buvo „Informacijos vartotojų aprūpinimas pirminiais dokumentais bei jų kopijomis“. Kalbėjo 40 žmonių, iš jų 32 pranešimams išleistos tezės. Iš RMTB pranešimus skaitė: M. Andriulienė, J. Burbulevičius, Ž. Jackūnas, M. Masiokas, D. Minkauskienė, K. Sasnauskas, A. Simaitytė. Konferencijoje dalyvavo 250

bibliotekininkų ir informacijos tarnybu darbuotojų.

\*

Lapkričio 1 d. RMTB įkurtas 6-asis filialas Alytuje. Šiuo metu, be minėtojo filialo, pagrindinių respublikos regioninių centrų skaitytojus aptarnauja Klaipėdos (įsteigtas 1959 m.), Šiaulių (1960 m.), Panevėžio (1960 m.), Kapsuko (1964 m.), Kauno (1972 m.) filialai. 1974 m. jie aptarnavo 6,2 tūkst. skaitytojų ir išdavė jiems 160,4 tūkst. dokumentų.

*K. Sasnauskas*

### **Lietuvos TSR ŽŪM CMTIB Respublikinė žemės ūkio mokslinė biblioteka**

1974 m. balandžio 15—19 d. d. ŽŪM CMTIB Respublikinė žemės ūkio mokslinė biblioteka organizavo žemės ūkio technikumų bibliotekų darbuotojų seminarą-apmokymą, kuriame dalyvavo 8 nauji darbuotojai, neturintys bibliotekinio išsilavinimo.

Spalio 29—31 d. d. biblioteka organizavo respublikos žemės ūkio akademijų, mokslinio tyrimo institutų bei jų filialų, bandymų stočių ir technikumų bibliotekų darbuotojų seminarą bibliotekinio ir bibliografinio informacinio skaitytojų aptarnavimo klausimais. Seminare dalyvavo 90 bibliotekų darbuotojų, jie išklausė 17 pranešimų. Bibliotekos metodistė R. Pilinkutė skaitė pranešimą „Bibliotekinis ir bibliografinis-informacinis skaitytojų aptarnavimas respublikos žemės ūkio bibliotekose“.

Gruodžio 12 d. seminare „Mokslinės ir techninės informacijos tarnybų uždaviniai koncentruojant ir specializuojant žemės ūkio gamybą“, skirtame respublikos žemės ūkio mokslinės ir techninės informacijos darbuotojams, bibliotekos vedėjas E. Vidmantas skaitė pranešimą „Bibliotekos pagalba mokslinės techninės informacijos darbui“.

Gruodžio mėnesį Vilniaus universiteto Mokslinės informacijos ir Bibliotekininkystės katedrų bei LIMTI organizuotoje konferencijoje „Biblioteka mokslinės techninės revoliucijos amžiuje“ bibliotekos vedėjas E. Vidmantas skaitė pranešimą „Lietuvos socialdemokratų hektografuoti periodiniai leidiniai (1897—1905) kaip darbininkų judėjimo istorijos šaltinis“.

*R. Vaitiekaitienė*

### **Respublikinė mokyklų biblioteka**

Respublikinė mokyklų biblioteka įkurta 1963 m. Joje dirba 22 darbuotojai. Bibliotekoje yra trys abonementai: I—V, VI—VIII ir IX—XI klasių mokiniams. Knygų fondą sudaro apie

100 tūkst. bibliotekinių vienetų. Prenumeruojami 95 pavadinimų žurnalai, 34 laikraščiai. Didžiąją knygų fondo dalį sudaro programiniai kūriniai.

Be skaitytojų aptarnavimo, bibliotekoje yra bibliografinis, knygų komplektavimo ir tvarkymo bei metodinis skyriai.

Respublikinė mokyklų biblioteka metodiškai vadovauja respublikos mokyklų bibliotekoms.

Nuo 1964 m. kartu su Respublikiniu mokytojų tobulinimosi institutu organizuojamas naujai priimtų mokyklų bibliotekininkų pradinis apmokymas. Respublikiniuose seminaruose, kuriuose pranešimus skaito bibliotekos darbuotojai, kasmet kvalifikaciją kelia nemažas skaičius mokyklų bibliotekininkų.

Respublikinė mokyklų biblioteka yra paruošusi keletą metodinių bibliografinių leidinių. Tai „Mokyklos bibliotekos darbas“ (K., 1966), „Mokyklos bibliotekos katalogas“ (I—III, IV—VIII ir

IX—XI kl. mokiniams. K., 1971—1972), instruktivinės medžiagos rinkinys „Mokyklos bibliotekininko vadovas“ (V., 1973) ir kt.

1974 m. birželio 16—22 d. bibliotekos direktorė M. Bernotėnienė dalyvavo Maskvoje įvykusiame seminare „Mokyklų bibliotekų vaidmuo, organizuojant metodinį, mokomąjį ir užklausinį darbą“ ir skaitė pranešimą „Lietuvos TSR mokyklų bibliotekų knygų fondų komplektavimo problemos“. M. Bernotėnienė yra Bibliotekinio darbo Tarybos prie TSRS Kultūros ministerijos vaikų komisijos narė.

1974 m. spalio 9—13 d. d. M. Bernotėnienė dalyvavo pirmajame šios komisijos posėdyje Maskvoje.

*Z. Daugirdienė*